

DUMFET: BEBEKLERDE DUYU-MOTOR FONKSİYONLARA YÖNELİK ETKİLEŞİM TEMELLİ BİR ERKEN MÜDAHALE PROGRAMI

Ayşe Firdevs Aracıkül-Balıkçı¹, İbrahim Halil Diken², Özlem Diken², Aymen Balıkçı³

¹Medipol Üniversitesi

 0000-0003-1516-2021

²Anadolu Üniversitesi

 0000-0002-5761-2900

 0000-0003-1676-7989

³Sense On İstanbul/Beykoz

 0000-0002-7552-8235

ÖZ

Amaç: Bu çalışmanın amacı, gelişimsel yetersizliği veya gelişimsel risk taşıyan bebeklere yönelik olarak duyu-motor fonksiyonlarla etkileşim temelli gelişimsel değerlendirme formu ve müdahale programı (DUMFET) geliştirmektir. Program, ebeveyn katılımını ve uzman desteğini birleştirerek erken müdahale sürecini sistematik hale getirmeyi hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırmada tasarım tabanlı araştırma yaklaşımı olan Tip 1 Tasarım ve Geliştirme Araştırma Yöntemi (DDR) kullanılmıştır. Süreç ADDIE modeli (Analiz, Tasarım, Geliştirme, Uygulama, Değerlendirme) temel alınarak yürütülmüştür. Alan yazın taraması ve uzman görüşleri doğrultusunda ihtiyaç analizi yapılmış, altı uzmandan alınan görüşlerle değerlendirme formu geliştirilmiştir. DUMFET Uygulama Kılavuzu, Değerlendirme Formu ve Aktivite Kitapçığı hazırlanmış ve beş uzman tarafından kapsam geçerliği sağlanmıştır. Uygulama aşamasında altı bebek (0-12 ay) ve ebeveynleri ile uzman destekli pilot uygulama gerçekleştirilmiştir.

Bulgular: Pilot uygulama bulguları, DUMFET'in bebeklerin duyu-motor ve etkileşim temelli becerilerine yönelik performanslarında olumlu etki yarattığını göstermektedir. Ayrıca elde edilen veriler, programın sosyal geçerliliğinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır.

Sonuç: Elde edilen bulgular, DUMFET'in erken müdahalede ebeveyn-uzman işbirliğini destekleyen, bebeklerin duyu-motor gelişimini ve etkileşim becerilerini artıran etkili bir araç olduğunu göstermektedir. Çalışma, erken müdahaleye yönelik kanıta dayalı program geliştirilmesi açısından literatüre katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: bebek, duyu-motor fonksiyonlar, etkileşim temelli müdahale, erken müdahale, gelişimsel yetersizlik

* Bu çalışma, 9-12 Kasım 2025'te 2. Uluslararası Erken Müdahale ve Rehabilitasyon Kongresi'nde (ICER 2025) sözel bildiri olarak sunulmuştur.

İletişim

Ayşe Firdevs ARACIKÜL-BALIKÇI
Medipol Üniversitesi

E-posta: ayse.aracikul@medipol.edu.tr

Geliş tarihi: 01.09.2025

Kabul tarihi: 01.10.2025

DUMFET: AN INTERACTION-BASED EARLY INTERVENTION PROGRAM FOR SENSORY-MOTOR FUNCTIONS IN INFANTS

Ayşe Firdevs Aracikül-Balıkçı¹, İbrahim Halil Diken², Özlem Diken², Aymen Balıkçı³

¹Medipol University

 0000-0003-1516-2021

²Anadolu University

 0000-0002-5761-2900

 0000-0003-1676-7989

³Sense On İstanbul/Beykoz

 0000-0002-7552-8235

Purpose: The aim of this study is to develop the Developmental Assessment Form and Intervention Program (DUMFET), designed for infants with developmental disabilities or those at developmental risk, focusing on sensory-motor functions and interaction-based practices. The program aims to systematize early intervention by integrating parental involvement with professional support.

Methods: The research employed Design and Development Research (DDR), specifically Type 1 design-based research approach. The ADDIE model (Analysis, Design, Development, Implementation, Evaluation) guided the process. A needs analysis was conducted through literature review and expert opinions. Based on this, a developmental assessment form was designed with input from six experts. The DUMFET Implementation Guide, Assessment Form, and Activity Booklet were prepared and validated by five experts. During the implementation stage, a pilot study was conducted with six infants (0–12 months) and their parents, under professional supervision.

Results: Findings from the pilot study indicated that DUMFET positively influenced infants' sensory-motor and interaction-based performance skills. Furthermore, the results demonstrated that the program had a high level of social validity and was well-accepted by both professionals and parents.

Conclusion: The study shows that DUMFET is an effective tool in early intervention, enhancing sensory-motor development and interaction skills of infants while supporting parent-professional collaboration. This contributes to the literature by providing a structured, evidence-based early intervention program tailored for infants at developmental risk.

Keywords: infants, sensory-motor functions, interaction-based intervention, early intervention, developmental disabilities

* This study was presented as an oral presentation at the 2nd International Congress on Early Intervention and Rehabilitation (ICER 2025) on November 9-12, 2025.

Correspondence

Ayşe Firdevs ARACIKUL-BALIĞCI
Medipol University

E-mail: ayse.aracikul@medipol.edu.tr

Received: 01.09.2025

Accepted: 01.10.2025